

Projekt

z dnia 27 listopada 2023 r.
Zatwierdzony przez

**Uchwała Nr
Rady Miasta Zakopane
z dnia 2023 r.**

w sprawie: ogłoszenia roku 2024 „Rokiem Strzelców Podhalańskich”.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2023, poz. 40 z póź. zm.), Rada Miasta Zakopane uchwala, co następuje:

§ 1.

W roku Jubileuszu 130-lecia urodzin gen. bryg. Mieczysława Boruty - Spiechowicza Rada Miasta Zakopane ogłasza rok 2024 „Rokiem Strzelców Podhalańskich”.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Zakopane.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

W roku 2024 przypada 130 rocznica urodzin gen. bryg. Mieczysława Boruty - Spiechowicza - nierozzerwalnie związanego z miastem Zakopane, przede wszystkim jednak patrona 21 Brygady Strzelców Podhalańskich - jednostki, która dziedziczy i kontynuuje tradycje polskich wojsk górskich. To właśnie na Podhalu jeszcze przed I wojną światową utworzono Drużyny Podhalańskie. Dały one początek polskim formacjom górskim, których faktyczną organizację rozpoczął w pierwszych dniach po odzyskaniu niepodległości ówczesny płk Andrzej Galica. Bardzo szybko zaczęły one funkcjonować pod nazwą Strzelców Podhalańskich. Na bazie byłego austriackiego 20 Pułku Piechoty oraz 32 Pułku Piechoty Obrony Krajowej powstały w Nowym Sączu oraz Bochni 1 oraz 2 Pułk Strzelców Podhalańskich. Kolejne dwie formacje podhalańskie – 3 i 4 Pułk Strzelców Podhalańskich utworzono w latach 1919 – 1920 na bazie Armii Polskiej we Francji. Hallerowski rodowód miały także powstałe po wojnie polsko – bolszewickiej 5 i 6 Pułk Strzelców Podhalańskich.

Przedwojenne Pułki podhalańskie uczestniczyły w przejmowaniu dla Polski Pomorza. Wzięły udział w decydującym dla losów bitwy warszawskiej kontruderzeniu znad Wieprza, obronie Radzymina, a następnie bitwie nad Niemnem, czy walkach o Grodno. Pełniły służbę przy ochronie granicy górnośląskiej wspierając przygotowania Ślązaków do trzeciego powstania śląskiego, a następnie walcząc w szeregach powstańców.

W dwudziestoleciu międzywojennym Strzelcy Podhalańscy wnieśli znaczący wkład w życie wojskowe, społeczne i towarzyskie II Rzeczypospolitej. Mundur noszony przez żołnierzy pułków podhalańskich należał do tych najbardziej reprezentacyjnych. Ubrani w kapelusze i peleryny żołnierze byli ozdobą każdej defilady. Wszędzie tam, gdzie się pojawiali wzbudzali niekłamany entuzjizm publiczności. Czuło się, że w ich zachowaniu i prezencji odbijał się niepowtarzalny charakter ludzi gór, ich fantazja i poczucie ślebody. Efekt ten wzmacniała oryginalna muzyka orkiestr wojskowych pułków podhalańskich.

Pułki strzelców podhalańskich uważano za elitarne, bardziej wszechstronnie wyszkolone od innych pułków piechoty, uniwersalne, zdolne do wykonywania różnorodnych zadań. We wrześniu 1939 r. obowiązek obrony ojczyzny wypełnili z pełnym zaangażowaniem i wytrwałością w obliczu stałego zagrożenia ze strony nieprzyjaciela, a zwłaszcza jego broni pancernej i lotnictwa. Klęska kampanii wrześniowej nie oznaczała końca walki dla Podhalańczyków, których nazwiska można odnaleźć wśród Polaków walczących całym świecie. Druga wojna światowa, okupacja, a następnie okres PRL spowodowały, że wysiłek i czyn zbrojny polskich wojsk górskich zostały przemilczane lub z premedytacją wypaczone. Po 1989 r. podjęto na nowo sprawę przewrót tradycji wojskowych z tamtego okresu, które były kontynuowane przez 5 Pułk Strzelców Podhalańskich Ziemi Krakowskiej im. gen. bryg. Andrzeja Galicy, a następnie przez 21 Brygadę Strzelców Podhalańskich im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Rzeszowie, jednostkę która przejęła dziedzictwo wszystkich jednostek górskich, dopisując do chlubnych dziejów Pułków Strzelców Podhalańskich z lat 1918-1939, czyny bojowe Podhalańczyków spod Narwiku, Tobruku, Monte Cassino, z Normandii, gorczańskich

partyzantów czy powstańców warszawskich. 21 Brygada Strzelców Podhalańskich, podobnie jak przedwojenne pułki podhalańskie, jest wyróżniającym się związkiem taktycznym Wojska Polskiego, który swą służbę ojczyźnie i społeczeństwu widzi w zespoleniu z tradycją, z której wyrasta. Jej patron urodził się 20 lutego 1894 r. W swojej drodze życiowej był żołnierzem trzech wojen, a nawet czterech wliczając wojnę polsko-ukraińską znaną jako obrona Lwowa. Był więźniem siedmiu więzień i celem pięciu zamachów na swoje życie. Przede wszystkim jednak był symbolem patriotyzmu i trwałości idei niepodległego państwa polskiego.

Po zakończeniu II wojny światowej zdecydował się na powrót do ojczyzny. W 1964 roku przeniósł się na stałe do Zakopanego. Poświęcał się działalności kombatanckiej i społecznej. Opiekował się grobami i pomnikami poległych żołnierzy. Zaangażował się w konserwację cmentarza Orląt we Lwowie. W 1980 roku poparł ideę Solidarności. Zmarł w wieku 91 lat, 13 października 1985 roku w Zakopanem i tutaj został pochowany.

W jego życiorysie jak w soczewce skupia się walka Polski o wolność w XX wieku. Legiony Polskie, obrona Lwowa, rok 1920 - wojna z bolszewikami, kampania wrześniowa 1939 roku, sowieckie łagry i więzienia, Armia Polska na wschodzie, Korpus Pancerno-Motorowy w Szkocji i Zjazd Solidarności - wszystkie te wydarzenia były ważnymi momentami dla polskiej niepodległości, z której dzisiaj możemy się cieszyć.

Rok 2024 to również jubileusz 140 rocznicy urodzin gen. bryg. Jerzego Dobrodzickiego, a także 85 rocznicy śmierci gen. bryg. Józefa Kustronia - dowódców przedwojennych jednostek Strzelców Podhalańskich i patronów wchodzących w skład 21 Brygady Strzelców Podhalańskich 21 Batalionu Logistycznego oraz 1 Batalionu Strzelców Podhalańskich. Wtedy też obchodzone będą 80 rocznica bitwy o Monte Cassino oraz 85 rocznica bitew kampanii wrześniowej stoczonych pod Oleszycami oraz Biskupicami Radłowskimi, w których daninę krwi złożyli Podhalańczycy. To także mija 105 lat od sformowania 3 i 6 Pułku Strzelców Podhalańskich oraz Kompanii Wysokogórskiej.

Miasto Zakopane od wielu lat współpracuje z Podhalańczykami, czego potwierdzeniem stało się podpisane 20 lutego 2021 r. porozumienie o współpracy Miasta z 21 Brygadą Strzelców Podhalańskich. W 2022 r. pod Giewontem zostało zorganizowane doroczne Święto Brygady, które stało się okazją do spopularyzowania i wyeksponowania tradycji oraz współczesnego oblicza Strzelców Podhalańskich w środowisku lokalnym.

Mając na uwadze powyższe, w roku 130 rocznicy urodzin gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza, dla upamiętnienia chlubnych tradycji polskich wojsk górskich, proponuje się ogłoszenie roku 2024 Rokiem Strzelców Podhalańskich.